

**ҚОНУНИ
ҚУМҲУРИИ ТОҶИКИСТОН**

Дар бораи сарфаҷӯии энергия

(Ахбори Маҷлиси Олии Қумҳурии Тоҷикистон соли 2002, №4, қ-1, мод. 242)

Қонуни мазкур муносибатҳоро, ки дар ҷараёни фаъолияти шахсони ҳуқуқӣ ва воқеӣ дар соҳаи сарфаҷӯии энергия ба мақсади баланд бардоштани самаранокии истифодаи захираҳои маҳсулоти энергетика ба амал меоянд, танзим мекунад.

БОБИ I. ҚОИДАҲОИ УМУМӢ

Моддаи 1. Мақсади Қонуни мазкур

Мақсади Қонуни мазкур аз таъмини ҳуқуқи сиёсати давлатӣ дар соҳаи сарфаҷӯии энергия дар Қумҳурии Тоҷикистон дар асоси мувофиқ намудани манфиатҳои истеъмолкунандагон, таҳвилкунандагон ва истеҳсолкунандагони захираҳои энергетика, ҳавасмандкунии онҳо барои ба қор андохтани коркардҳои илмӣ, технологияҳои самарабахши энергетика ва механизмҳои иттилоотӣ, ки самаранокии истифодаи захираҳои энергетикаро баланд мебардоранд, иборат аст.

Сарфаҷӯии энергия яке аз самтҳои афзалиятноки сиёсати давлатӣ дар соҳаи энергетикаи Қумҳурии Тоҷикистон мебошад.

Моддаи 2. Мафҳумҳои асосӣ

Дар Қонуни мазкур мафҳумҳои зерин истифода мешаванд:

сарфаҷӯии энергия - истифодаи оқилона ва кам қардани талафот дар ҷараёни истеҳсол, таҷдид, интиқол ва истеъмоли энергия мебошад;

намудҳои алтернативии сӯзишворӣ – намудҳои сӯзишворие (гази фишурдаи моеъ, гази биологи, гази генератор, маҳсулоти коркарди биомассаҳо, сӯзишвории ангишти оболуда ва ғайра) мебошад, ки истифодаашон истеъмоли захираҳои энергетикаи қимат ва камчирро камтар ё комилан онҳоро иваз мекунад;

истифодаи самаранокии захираҳои энергетикӣ – таъмини истифодаи самарабахш ва аз ҷиҳати иқтисодӣ асоснокшудаи захираҳои энергетика дар сатҳи тараққиёти мавҷудаи техника ва технологияҳо бо риояи меъёрҳо ва қоидаҳои ҳифзи муҳити зист;

нишондиҳандаи самарабахшии энергия - андозаи мутлақ ва ё нисбии истеъмол, ё ки талафоти захираҳои энергетика барои ҳамаи намудҳои маҳсулот (қор, хизматрасонӣ), ки дар муқоиса бо стандартҳои муқарраршудаи давлатӣ муайян гардидааст;

сарфи ғайриистеҳсолии захираҳои энергетикӣ - сарфи захираҳои энергетикӣ, ки бинобар риояи нашудани талаботи муқарраршудаи стандартҳои давлатӣ, ё дигар санадҳои меъёрӣ, дастурҳои технологӣ ва нишондодҳои шиносномаҳои техникӣ барои таҷҳизоти амалкунаанда ба амал омада аст;

талафоти захираҳо ва маҳсулоти энергетикӣ - фарқи байни миқдори истеъмолшуда ва истифодаи фойданоки захираҳо ва маҳсулоти энергетикӣ дар ҳар як марҳилаи интиқол, расонидаи, таҷдид, истеъмол, инчунин талафот дар натиҷаи истифодаи номатлуби онҳо;

сӯзишвории шартӣ – воҳиди баҳисобгирии сӯзишвории органикӣ мебошад, ки барои ба ҳам муқоиса қардани намудҳои гуногуни сӯзишворӣ истифода мешавад; ҳангоми сӯختани 1 килорамми сӯзишвории шартӣ 7000 килокалория гармӣ ҳосил мешавад;

меъёрҳои талафот – сатҳи бо тартиботи муайян муқарраршудаи талафоти захираҳои энергетикӣ.

Моддаи 3. Қоиунгузори Қумҳурии Тоҷикистон дар соҳаи сарфаҷӯии энергия

Қоиунгузори Қумҳурии Тоҷикистон дар бораи сарфаҷӯии энергия ба Конституцияи (Сарқонуни) Қумҳурии Тоҷикистон, Қонуни Қумҳурии Тоҷикистон «Дар бораи энергетика» асос ёфта, аз Қонуни мазкур, санадҳои дигари меъёрию ҳуқуқӣ, инчунин санадҳои ҳуқуқи байналмилалӣ, ки Қумҳурии Тоҷикистон эътироф намудааст, иборат аст.

БОБИ II. ТАНЗИМ ВА ИДОРАКУНИИ ДАВЛАТӢ ДАР СОҲАИ САРФАҶӢИИ ЭНЕРГИЯ

Моддаи 4. Объектҳои танзими давлатӣ дар соҳаи сарфаҷӯии энергия

Объектҳои танзими давлатии ҳуқуқӣ дар соҳаи сарфаҷӯии энергия муносибатҳоро мебошанд, ки ҳангоми амалӣ намудани сиёсати сарфаҷӯии энергия дар ҳамаи соҳаҳои иқтисодӣ ва доираи ғайриистеҳсолий (ичтимоӣ) пайдо шудаанд, аз ҷумла:

- истиҳроҷ, коркард, интиқол, истеҳсол, нигоҳдорӣ ва истифодаи ҳамаи намудҳои захираҳои энергетикӣ;
- истеҳсол ва истифодаи захираҳои энергетикаи дуюмдараҷа ва намудҳои алтернативии сӯзишворӣ;
- истифодаи манбаъҳои барқароршавандаи энергия;
- гузарондани қорҳои илмӣ-тадқиқотӣ ва таҷрибавӣ-конструкторӣ, ки ба баланд бардоштани самаранокии истифодаи захираҳои энергетикӣ равона шудаанд;
- анҷом додани назорати давлатӣ дар соҳаи истифодабарии захираҳои энергетикӣ;
- таъмини ченаки дақиқ, бозғамимод ва ягона ҷиҳати ба ҳисобгирии захираҳои энергетикаи таҳвил ва истеъмолшаванда;
- таъмини иттилоотӣ оиди масалаҳои сарфаҷӯии энергия ва истифодабарии манбаъҳои нави энергия ва намудҳои сӯзишворӣ.

Моддаи 5. Субъектҳои муносибат дар соҳаи сарфаҷӯии энергия

Субъектҳои муносибат дар соҳаи сарфаҷӯии энергия шахсони ҳуқуқӣ ва воқеие (истеҳсолкунандаҳо ва истифодабарандагони захираҳои энергетикӣ) мебошанд, ки фаъолияти зеринро анҷом медиҳанд:

- истихроч, коркард, интиқол, нигоҳдорӣ, истеҳсол, истифода ва партовтозакунии ҳамаи намудҳои захираҳои энергетикӣ;
- истеҳсол ва таҳвили таҷҳизот, мошинҳо, механизмҳои энергиябахш ва энергияистеъмолкунанда, инчунин асбобҳои ҳисобкунӣ, назоратбарӣ ва танзимкунандаи сарфи захираҳои энергетикӣ;
- гузарондани корҳои илмӣ-тадқиқотӣ, таҷрибавӣ-конструкторӣ, тайрибавӣ-технологӣ, эксперти, корҳои махсуси васлқунӣ, танзимгарӣ, таъмири ва ғайра, ки бо афзоиши самаранокии истифода ва сарфаи захираҳои энергетикӣ алоқаманд мебошанд;
- татбиқи чорабиниҳои, ки бо инкишоф ва истифодаи манбаъҳои ғайрианъанавӣ ва барқароршавандаи энергия, истифодаи захираҳои энергетикӣ дуюмдараҷа вобаста мебошанд;
- таҳия ва ба кор бурдани системаи самараноки идоракунии сарфаҷӯии энергия ва воситаҳои назорат оиди истифодаи самараноки захираҳои энергетикӣ;
- таъмини иттилооти шахсони ҳуқуқӣ ва воқеӣ дар хусуси сарфаҷӯии энергия;
- тайёр кардани кадрҳо дар соҳаи энергетика.

Моддаи 6. Сиёсати давлатӣ дар соҳаи сарфаҷӯии энергия

Сиёсати давлатӣ дар соҳаи сарфаҷӯии энергия ба мақсадҳои зерин ниғаронида шудааст:

- созмон додани системаи идоракунии давлатии фаъолият, ки ба баланд бардоштани самаранокии истифодаи захираҳои энергетикӣ дар ҳамаи соҳаҳои истеҳсоли ва ғайриистеҳсоли равона шудааст;
- муҳайё намудани шароитҳои ҳуқуқӣ ва иқтисодӣ барои манфиатдоршавии шахсони ҳуқуқӣ ва воқеӣ ба сарфаҷӯии энергия;
- ба вучуд овардани системаи идоракунии давлатии сарфаҷӯии энергия;
- таҳия ва татбиқи лоиҳаҳо ва барномаҳои давлатии сарфаҷӯии энергия, истифодаи манбаъҳои барқароршаванда, намудҳои алтернативии сӯзишворӣ ва захираҳои энергетикӣ дуюмдараҷа;
- баланд бардоштани самаранокии фаъолияти комплекси сӯзишвории энергетикӣ дар асоси ба кор андохтани технологияи пешқадами сарфаҷӯии энергия, кам кардани сарфи нисбии захираҳои энергетикӣ дар истеҳсоли маҷмӯи маҳсулоти дохилӣ;
- дастгирии давлатии лоиҳаҳо ва барномаҳои сарфаҷӯии энергия;
- ҳамкориҳои байналмилалӣ дар соҳаи баланд бардоштани самаранокии истифодаи захираҳои энергетикӣ.

Моддаи 7. Танзими ва идоракунии давлатии сарфаҷӯии энергия

Танзими давлатии сарфаҷӯии энергия бо роҳи таъмини ҳуқуқӣ, андозбандӣ, қарздиҳӣ, маблағгузорӣ, амалӣ намудани сиёсати инвестисионӣ, иҷтимоӣ, илмию техникӣ ва назорат оиди иҷрои санадҳои меъёрии ҳуқуқии сарфаҷӯии энергия дар корхонаҳои комплекси энергетикӣ ва истеъмолкунандагони энергия амалӣ мегардад.

Идоракунии давлатии сарфаҷӯии энергияро мақомоти ваколатдори давлатие, ки Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон муайян мекунад, иҷро менамоянд.

Идоракунии давлатии сарфаҷӯии энергия иборат аст аз:

- таҳияи самтҳои ба амал баровардани сиёсати давлатии сарфаҷӯии энергия;
- ҳамоҳангсозии корҳо оид ба баланд бардоштани самаранокии истифодаи захираҳои энергетикӣ дар сатҳҳои давлатӣ, байнидавлатӣ ва минтақавӣ;
- дастгирии давлатии татбиқи лоиҳаҳо ва барномаҳои сарфаҷӯии энергия;
- ташкили назорати давлатӣ оиди самаранокии истифодаи захираҳои энергетикӣ, аз ҷумла ҷиҳати риояи талаботи стандартҳои давлатии истеъмоли самаранокии онҳо;
- аз рӯи нишондодҳои сарфаи захираҳои энергетикӣ сертификатсия намудани таҷҳизоти энергияистеъмолкунанда, энергиясарфақунанда ва ташхисӣ, мавод, конструксияҳо ва воситаҳои нақлиётӣ;
- ҳатмӣ будани экспертизаи энергетикӣ ҳуҷҷатҳои лоиҳавӣ объектҳои сохтмон;
- тадқиқи корхона бо мақсади назорат оиди самаранокии истифодаи захираҳои энергетикӣ;
- тақсими корхонаҳо ва ташкилотҳо аз рӯи ҳаҷми истеъмоли захираҳои энергетикӣ бо мақсади ба кор бурдани тадбирҳои мушаххас барои ҳавасмандкунии онҳо дар сарфаҷӯии энергия;
- аз тарафи шахсони ҳуқуқӣ ва воқеӣ амалӣ намудани баҳисобгирӣ ва назорати ҳатмӣ ҷиҳати захираҳои энергетикӣ, ки ҳуди онҳо истеҳсол ва сарф кардаанд, ба ҳам мувофиқ кардани режими истеҳсол ва истифодаи захираҳои энергетикӣ;
- мушоҳидаи давлатии омӯри оиди истеъмоли захираҳои энергетикӣ ва самаранокии истифодаи онҳо.

Моддаи 8. Назорати давлатӣ оиди самаранокии истифодабарии захираҳои энергетикӣ

Назорати давлатии энергетикӣ, аз ҷумла оиди самаранокии истифодабарии захираҳои энергетикӣ аз тарафи мақомоти махсусгардонидашудаи давлатӣ, ки онро Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон таъсис медиҳад, амалӣ мегардад.

Низомнома ва сохтори ин мақомотро Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон тасдиқ менамояд.

Моддаи 9. Гузарондани экспертизаи давлатии энергетикӣ дар соҳаи сарфаҷӯии энергия

Вазифаҳои асосии экспертизаи давлатии энергетикӣ аз баҳодихӣ ба мувофиқ будани лоиҳаҳо бо талаботи ҳуҷҷатҳои меъёрии стандарткунӣ дар қисмати нишондодҳои самаранокиӣ, инчунин муайян кардани асосҳои чораҳои пешбинишудаи сарфаҷӯии энергия, иборат мебошанд.

Экспертизаи давлатии энергетикӣ аз рӯи намудҳои зерини фаъолият ва қарорҳои лоиҳавӣ гузаронида мешавад:

- истихроч, коркард, интиқол, нигоҳдорӣ, истеҳсол, истифода ва партовтозакунии захираҳои энергетикӣ;

- ҳуҷҷатҳои лоиҳавӣ барои сохтмони корхонаҳои нав, вусъатдиҳӣ, азнавсозии техникӣ ва таҷдиди корхонаҳо, биноҳо ва иншоотҳои мавҷуда ба шумули техникаю технологияи истифодашаванда;
 - лоиҳаҳои барномаҳои инкишофи соҳаҳои иқтисодӣ;
 - лоиҳаҳои стандартҳо, санадҳои меъёрӣ-техникӣ ва тартиботи соҳаи сарфаҷӯии энергетикӣ.
- Гузaronидани экспертизаи давлатии энергетикӣ ҳатмӣ буда, тибқи муқаррароти Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон анҷом меёбад.

Моддаи 10. Гузаронидани тадқиқоти энергетикии корхонаҳо

Тадқиқоти энергетикии корхонаҳо, муассисаҳо, ташкилотҳо, бо тартиб додани шиносномаҳои энергетикии онҳо ба мақсади баҳодихӣ ба истифодаи самаранокӣ захираҳо ва маҳсулоти энергетикӣ, кам кардани истеъмоли сӯзишвории шартӣ дар ҳолати якхелагии ҳароҷотҳо гузаронда мешавад.

Тадқиқоти энергетикӣ аз тарафи мақомоти назорати давлатии энергетикӣ гузаронда мешавад. Тартиб ва мӯҳлатҳои гузаронидани тадқиқотро Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон муқаррар менамояд.

Дар корхонаҳо, муассисаҳо ва ташкилотҳо қатъи назар аз шаклҳои моликиятшон, ки истифодаи барии солони захираҳои энергетикашон бештар аз 300 тонна сӯзишвории шартиро ташкил медиҳад, ҳатман тадқиқоти энергетикӣ гузаронида мешавад.

Тадқиқоти энергетикии корхонаҳо, муассисаҳо ва ташкилотҳо, ки истифодаи барии солони захираҳои энергетикашон камтар аст, бо қарори мақомоти назорати давлатии энергетикӣ сурат мегирад.

Моддаи 11. Баҳисобири захираҳои энергетикӣ

Тамоми ҳаҷм ва сифати захираҳои энергетикии истихроҷшаванда, истеҳсолшаванда, коркардшаванда, интиқолшаванда, нигоҳдоришаванда ва истеъмолшаванда таҳти баҳисобири ҳатмӣ қарор мегиранд. Тартибот ва шартҳои мӯҳлатҳои кардани истифодабарандагон ва истеҳсолкунандагон захираҳои энергетикӣ бо асбобҳои ҳисобкунии сарфи онҳо, инчунин қоидаҳои истифода аз энергияи барқ ва гармӣ, гази табиӣ ва моеъ ва маҳсулоти коркарди нафтро Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон муқаррар менамояд.

Баҳисобири захираҳои энергетикии истеъмолшаванда мутобиқи муқаррароти стандартноӣ давлатӣ ва меъёрҳои дақиқи ченкунӣ амалӣ мегардад.

Моддаи 12. Мушоҳидаи давлатии омори оиди истеъмоли захираҳои энергетикӣ ва самаранокии истифодаи онҳо

Мушоҳидаи давлатии омори оиди ҳаҷм ва таркиби истеъмоли захираҳои энергетикӣ ва истифодаи самаранокӣ онҳо аз тарафи мақомоти ваколатдори ҳокимияти иҷроия оиди омор бо тартиби муайяннамудаи Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон ташкил ва гузаронида мешавад.

БОБИ III. СТАНДАРТИЗАТСИЯ, СЕРТИФИКАТСИЯ ВА МЕТРОЛОГИЯ ДАР СОҲАИ САРФАҶҶҶИИ ЭНЕРГИЯ

Моддаи 13. Стандартизатсия

Талаботи санадҳои меъёрӣ оид ба стандартизатсияи маҳсулот, корҳо ва хизматрасонии энергияталаб бояд ба дастовардҳои замонавӣ илму техника дар соҳаи сарфаҷӯии энергия асос ёфта, меъёрҳо ва қоидаҳо, ки истифодаи самарабахши захираҳои энергетикӣ ва сарфи самаранокӣ онҳоро танзим мекунанд, ва бо қонунгузори Ҷумҳурии Тоҷикистон муқаррар шудаанд, дарбар гиранд.

Нишондиҳандаҳои самаранокии истихроҷ, коркард; интиқол, нигоҳдорӣ, истеҳсол, истифода ва партовтозакуни ба ҳуҷҷатҳои дахлдори меъёрӣ дохил карда мешаванд.

Нишондиҳандаҳои самаранокии энергетикии маҳсулоти энергияталаб, аз ҷумла таҷҳизот, техникаи маиши таъиноти оммавӣ, инчунин конструксияҳои сохтмонӣ ва маводи ҳифзи гармӣ ва нишондиҳандаҳои сарфи захираҳои энергетикӣ дар қараёни истеҳсолот ва соҳаи манзилию маишӣ (аз ҷумла сарфи энергия барои гармкунӣ, шамолдиҳӣ, обигармасонӣ ва равшанкунии биноҳо, сарфи сӯзишворӣ барои воситаҳои нақлиёт) бояд ба ҳуҷҷатҳои дахлдори меъёрию техникӣ дохил карда шаванд.

Моддаи 14. Меъёрҳои талафоти захираҳои энергетикӣ

Меъёрҳои соҳавӣ талафёбии захираҳои энергетикӣ ба таври ҳатмӣ ба ҳуҷҷатҳои техникӣ таҷҳизоти энергияталаб, воситаҳои техникӣ интиқол, тақсимкунӣ, нигоҳдори захираҳои энергетикӣ, дигар намудҳои мошинҳо, таҷҳизот ва воситаҳои техникӣ, ки дар онҳо захираҳои энергетикӣ истифода мешаванд, дохил карда мешаванд ва дар шиносномаҳои энергетикӣ таҷҳизот, дастурҳои технологӣ ва истифодабарӣ, инчунин дар шартҳо ва шиносномаҳои техникӣ сабт мегарданд.

То мавриди амал қарор гирифтани системаҳои стандартноӣ истеъмоли захираҳои энергетикӣ ба меъёрҳои талафоти захираҳои энергетикӣ, ки Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон муқаррар намуудааст, истифода мешаванд.

Моддаи 15. Сертификатсия

Маҳсулоти энергияталаб, инчунин захираҳои энергетикӣ дар асоси нишондиҳандаҳои дахлдори самаранокӣ энергетикӣ ба таври ҳатмӣ сертификатсия мешаванд. Сертификатсияи ҳатмӣ тибқи қонунгузори Ҷумҳурии Тоҷикистон бо тартиби муқаррарнамудаи Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон амалӣ мегардад.

Мувофиқ будани таҷҳизоти маиши истеҳсолшаванда ба талаботи муқарраршудаи стандартноӣ давлатӣ дар қисми нишондиҳандаҳои истеъмоли энергия бо роҳи тамғазани ҳатмӣ ба таҷҳизоти мазкур эътимоднок карда мешавад.

Моддаи 16. Метрология

Ҳангоми истихроҷ, истеҳсол, коркард, интиқол, нигоҳдорӣ ва истеъмоли захираҳои энергетикӣ, инчунин ҳангоми сертификатсияи онҳо ҳатман назорати метрологии самаранокӣ истеъмоли захираҳои энергетикӣ ва мувофиқати онҳо ба стандартноӣ меъёрҳои

техникии муқарраршуда гузаронда мешавад.

БОБИ IV. МЕХАНИЗМҲОИ ИҚТИСОДӢ ВА МОЛИЯВИИ САРФАҶЕИИ ЭНЕРГИЯ

Моддаи 17. Чораҳои иқтисодии таъмини сарфаҷӯии энергия

Чораҳои иқтисодии таъмини сарфаҷӯии энергия ба муайян кардани самти фаъолияти идоракунӣ, илмию техники, хоҷагидорӣ корхонаҳо, муассисаҳо ва ташкилотҳо ба мақсади истифодаи самаранок ва сарфаи захираҳои энергетикӣ равона мешаванд, ки инҳоро дарбар мегиранд:

- муайян кардани тартиби маблағгузорию лоиҳаҳо ва барномаҳои сарфаҷӯии энергия;
- ба шахсони ҳуқуқӣ ва воқеӣ додани субсидияҳо, дотатсияҳо, қарзҳо, имтиёзҳои дигар барои ҳавасмандгардонии онҳо дар истифодаи самараноки захираҳои энергетикӣ;
- чораҳои таъсиррасонӣ барои истифодаи ғайрисамарабахш ва талафоти номатлуби захираҳои энергетикӣ.

Моддаи 18. Маблағгузорию барномаҳои соҳаи сарфаҷӯии энергия

Маблағгузорӣ ба барномаҳои давлатӣ, инчунин тадқиқотҳои илмӣ, лоиҳаҳои сарфаҷӯии энергетикӣ ва чораҳои баланд бардоштани самаранокии истифодаи захираҳои энергетикӣ аз ҳисоби буҷети Ҷумҳуриявӣ, маҳаллӣ, маблағҳои худӣ ва ҷалбшудаи ташкилоту корхонаҳо, сармоягузорию ватанӣ ва хориҷӣ, инчунин аз нисоби дигар манбаъҳо бо тартиби муқарраркардаи қонунгузорию Ҷумҳурии Тоҷикистон сурат мегирад.

Моддаи 19. Ҳавасмандгардонии истеҳсолкунандагон ва истеъмолкунандагон дар соҳаи сарфаҷӯии энергия

Ҳавасмандгардонии афзоиши самаранокии истифодабарии захираҳои энергетикӣ аз тарафи Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон тибқи тартиби муқарраркардаи қонунгузорию Ҷумҳурии Тоҷикистон бо роҳҳои зайл амалӣ мегардад:

- додани қарзҳои кутӯҳмуддат ва дарозмуддат;
- муқаррар кардани нархҳои мавсимӣ ба гази табиӣ ва тарифҳо ба энергияи барқ, ва гармӣ, нархҳои тарифҳои мухталифи шабонарӯзи ба ин намудҳои энергия;
- дар нархҳои захираҳои энергетикӣ ба ҳисоб гирифтани хароҷот барои амалӣ намудани чорабиниҳои ба истифодаи самаранокии энергия равонашуда, ҳамчунин хароҷот барои иншоотҳои энергетикӣ, ки бо истифодаи манбаъҳои захираҳои барқароршавандаи энергетикӣ, ки дар доираи барномаҳои давлатӣ оиди баланд бардоштани самаранокии истеъмоли энергия сохта мешаванд;
- дастгирии давлатии татбиқи лоиҳаҳо ва барномаҳои сарфаҷӯии энергия;
- мошинҳо, таҷҳизот, асбобҳо ва воситаҳои техникии воридшавандае, ки аз ҷиҳати сарфаҷӯии энергия пурсамаранд ва барои амалӣ намудани барномаҳои давлатии сарфаҷӯии энергия истифода мешаванд, бо тартиби муқарраршуда аз бочҳои гумруки метавонанд озод шаванд;
- ҳавасмандгардонии субъектҳои хоҷагидорӣ қатъи назар аз шакли моликияташон ба сохтмони объектҳои энергетикӣ манбаъҳои энергияи ғайрианъанавӣ, ки бо тартиби муқарраршуда ба шабакаи системаи энергетикӣ Ҷумҳурии Тоҷикистон пайваст мешаванд.

Моддаи 20. Чораҳои таъсиррасонӣ барои истифодаи ғайрисамарабахши захираҳои энергетикӣ

Чораҳои таъсиррасонӣ дар ҳолати истифодаи ғайрисамарабахши захираҳои энергетикӣ мақомоти назорати давлатии энергетикӣ бо тартиби муқаррарнамудаи Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон амалӣ менамояд.

Ҳолатҳои зерин барои истифодаи чораҳои таъсиррасонӣ асос шуда метавонанд:

- сарфи ғайриистеҳсоли захираҳои энергетикӣ ва истеҳсоли таҷҳизоту масолеҳи энергетикӣ ғайрисамарабахш;
- харҷи аз меъёрҳои муқарраршуда зиёдтарии захираҳои энергетикӣ;
- сари вақт нашинондани асбобҳои ҳисобкунии сарфи захираҳои энергетикӣ;
- истифодаи сӯзишворӣ, энергияи барқ ва гармӣ бе меъёрҳои бо тартиби муайян тасдиқкардашудаи сарфи онҳо дар истеҳсоли ҳар як воҳиди маҳсулот, ҳаҷми қор ва хизматрасонӣ;
- вайронкунии дигари тартиботи муқарраршудаи истифодаи захираҳои энергетикӣ.

БОБИ V. ҲАМКОРИИ БАЙНАЛМИЛАЛӢ ДАР СОҲАИ САРФАҶЕИИ ЭНЕРГИЯ

Моддаи 21. Ҳамкории байналмилалӣ дар соҳаи сарфаҷӯии энергия

Ҳамкории байналмилалӣ Ҷумҳурии Тоҷикистон дар соҳаи сарфаҷӯии энергия мутобиқи санадҳои ҳуқуқии байналмилалӣ, ки Тоҷикистон онҳоро эътироф кардааст ва қонунгузорию Ҷумҳурии Тоҷикистон амалӣ мегардад.

Самтҳои асосии ҳамкории байналмилалӣ дар соҳаи сарфаҷӯии энергия аз инҳо иборатанд:

- мубодилаи ғайрибаҳши технологияҳои энергетикӣ самарабахш бо ташкилотҳои хориҷӣ ва байналмилалӣ;
- иштироки Ҷумҳурии Тоҷикистон дар лоиҳаҳои байналмилалӣ дар соҳаи сарфаҷӯии энергия;
- ба талаботи стандартҳои байналмилалӣ мувофиқ гардондани нишондиҳандаҳои самаранокии энергетикӣ, ки дар стандартҳои давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон пешбинӣ шудаанд, инчунин эътирофи тарафайни натиҷаҳои сертификатсия.

БОБИ VI. ОМЕЗИШ, ТАЙЁР КАРДАНИ КАДРҲО ВА ТАЪМИНОТИ ИТТИЛОТИИ ФАЪОЛИЯТИ СОҲАИ САРФАҶЕИИ ЭНЕРГИЯ

Моддаи 22. Омӯзиш ва тайёр кардани кадрҳо

Муассисаҳои маълумоти олии, миёнаи касбӣ, илмӣ, тадқиқотӣ, инчунин муассисаҳои тақмили ихтисоси кадрҳо дар барномаҳои

тайёр кардани кадрҳои соҳаи энергетика, ҷорӣ намудани барномаи омӯзиши асосҳои сарфаҷӯии энергия ва истифодаи самараноки захираҳои энергетикиро пешбинӣ мекунанд.

Моддаи 23. Таъминоти иттилоотии фаъолият дар соҳаи сарфаҷӯии энергия

Таъминоти иттилоотии фаъолият дар соҳаи сарфаҷӯии энергия бо роҳҳои зерин амалӣ гардонида мешавад:

- муҳокимаи барномаҳои давлатӣ дар соҳаи сарфаҷӯии энергия;
- наشري иттилоотии оморӣ дар бораи нишондиҳандаҳои сарфаҷӯии энергия дар соҳаи иқтисодӣ ва иҷтимоӣ;
- ҳамоҳангсозии корҳо оиди тайёр кардани лоиҳаҳои намоиши самаранокии энергетикӣ;
- ба истеъмолкунандагони захираҳои энергетикӣ додани иттилоот, аз ҷумла ҳуҷҷатҳои меъёрию ҳуқуқӣ оиди масъалаҳои сарфаҷӯии энергия;
- ташкили намоишҳои таҷҳизот ва технологияҳои самаранокии энергетикӣ;
- паҳн кардани иттилоот дар бораи истифодаи самаранокии захираҳои энергетикӣ, аз ҷумла чопи нашрияи махсус бахшида ба проблемаҳои сарфаҷӯии энергия;
- тартиби истифодаи самаранокии захираҳои энергетикӣ.

БОБИ VII. ҶАВОБГАРӢ БАРОИ ВАЙРОН КАРДАНИ ҚОНУНГУЗОРӢ ОИДИ САРФАҶӢИИ ЭНЕРГИЯ

Моддаи 24. Ҷавобгарӣ барои вайрон кардани қонунгузорӣ оиди сарфаҷӯии энергия

Шахсони ҳуқуқӣ ва воқеӣ барои вайрон кардани талаботи Қонуни мазкур, мутобики қонунгузорию Ҷумҳурии Тоҷикистон ба ҷавобгарӣ кашида мешаванд.

Президенти
Ҷумҳурии Тоҷикистон
ш. Душанбе 10 майи соли 2002
№ 29

Э. РАҲМОНОВ

ҚАРОРИ
МАЧЛИСИ НАМОЯНДАГОНИ
МАЧЛИСИ ОЛИИ ҶУМҲУРИИ ТОҶИКИСТОН

Оиди қабул намудани Қонуни Ҷумҳурии
Тоҷикистон «Дар бораи сарфаҷӯии энергия»
ва мавриди амал қарор додани он

(Ахбори Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон соли 2002, №4, қ-1, мод. 244)

Маҷлиси намояндагони Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон **қарор мекунад:**

1. Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон «Дар бораи сарфаҷӯии энергия» қабул карда шавад.
2. Қонуни мазкур пас аз интишори расмиаш мавриди амал қарор дода шавад.
3. Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон:
 - қарорҳои худро ба Қонуни мазкур мутобиқ гардонад;
 - ба Маҷлиси намояндагони Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон оиди ворид намудани тағйироту иловаҳо ба санадҳои меъёрию ҳуқуқии қорӣ вобаста ба Қонуни мазкур тақлифҳо пешниҳод намояд.

Раиси Маҷлиси намояндагони
Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон
ш. Душанбе 6 феввали соли 2002
№529

С. ХАЙРУЛЛОЕВ

ҚАРОРИ
МАЧЛИСИ МИЛЛИИ
МАЧЛИСИ ОЛИИ ҶУМҲУРИИ ТОҶИКИСТОН

Оиди Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон «Дар бораи сарфаҷӯии энергия»

(Ахбори Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон соли 2002, №4, қ-1, мод. 243)

Маҷлиси миллии Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистонро «Дар бораи сарфаҷӯии энергия» баррасӣ намуда, **қарор мекунад:**

Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон «Дар бораи сарфаҷӯии энергия» қонибдорӣ карда шавад.

Раиси Маҷлиси миллии
Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон
ш. Душанбе 23 апрели соли 2002
№260

М. УБАЙДУЛЛОЕВ